

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2025.3.34>

ЛУК'ЯНЧУК М.О.

ЗАВДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА В УМОВАХ ГУМАНІТАРНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**TASKS OF STATE POLICY IN THE FIELD OF CONSTRUCTION
IN THE CONTEXT OF THE HUMANITARIAN CRISIS IN UKRAINE:
ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECT**

У статті здійснено комплексний аналіз завдань державної політики у сфері будівництва в умовах гуманітарної кризи в Україні крізь призму адміністративного права. Доведено, що руйнівні наслідки збройної агресії російської федерації зумовили потребу у докорінній трансформації підходів до формування та реалізації державної політики у сфері містобудування. У роботі визначено, що національне законодавство не містить системно закріпленого переліку завдань будівельної політики, тому їх реконструкція можлива шляхом аналізу окремих нормативно-правових актів. Установлено, що завдання державної політики у сфері будівництва доцільно структурувати у три блоки: програмно-цільовий – орієнтований на формування стратегічних напрямів державної політики та конкретизацію пріоритетів відбудови з урахуванням принципів сталого розвитку й гуманітарної безпеки; забезпечувально-організаційний – спрямований на створення адміністративно-правових інструментів для реалізації цих завдань, включаючи оновлення містобудівних норм, впровадження цифрових процедур, оптимізацію адміністративних послуг та мобілізацію фінансових ресурсів; контрольно-гарантійний – зосереджений на функціях державного архітектурно-будівельного нагляду, контролю у сфері благоустрою та механізмах притягнення посадових осіб до юридичної відповідальності за порушення вимог законодавства. Охарактеризовано специфіку кожного з наведених завдань. Наголошено, що в умовах гуманітарної кризи зазначені завдання набувають особливого адміністративно-правового значення: вони трансформуються у гарантії соціальної безпеки, інструменти протидії корупційним ризикам та засіб забезпечення балансу між публічними інтересами держави і правами людини. Зроблено висновок, що ефективна реалізація цих завдань можлива лише за умови інтеграції принципів верховенства права, належного врядування, пропорційності та публічної підзвітності у систему адміністративно-правового регулювання будівельної сфери. Зроблено висновок, що адміністративно-правова природа завдань будівельної політики зумовлює їх подвійну роль. З однієї сторони, вони є правовими орієнтирами для органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, а з іншої - виступають інструментами забезпечення публічної підзвітності, прозорості й запобігання корупційним ризикам у процесі відбудови.

Ключові слова: завдання, державна політика, будівництво, гуманітарна криза, адміністративно-правове регулювання, адміністративне законодавство.

In the article comprehensive analysis of the tasks of state policy in the field of construction in the context of the humanitarian crisis in Ukraine through the prism of administrative law is provided. It is proven that the destructive consequences of the armed aggression of the russian federation have led to the need for a radical transformation of approaches to the formation and implementation of state policy in the field of urban development. The work determines that national legislation does not contain a systematically fixed list of tasks of construction policy, therefore their reconstruction is possible through the analysis of individual regulatory legal acts. It is established that

it is advisable to structure the tasks of state policy in the field of construction into three blocks: program-targeted - focused on the formation of strategic directions of state policy and the specification of reconstruction priorities taking into account the principles of sustainable development and humanitarian security; supporting and organizational - aimed at creating administrative and legal instruments for the implementation of these tasks, including updating urban planning norms, implementing digital procedures, optimizing administrative services and mobilizing financial resources; control and guarantee - focused on the functions of state architectural and construction supervision, control in the field of landscaping and mechanisms for holding officials legally liable for violating legislative requirements. The specifics of each of the above tasks are characterized. It is emphasized that in the conditions of a humanitarian crisis, these tasks acquire special administrative and legal significance: they are transformed into guarantees of social security, tools for combating corruption risks and a means of ensuring a balance between the public interests of the state and human rights. It is concluded that the effective implementation of these tasks is possible only if the principles of the rule of law, good governance, proportionality and public accountability are integrated into the system of administrative and legal regulation of the construction sector. It is concluded that the administrative and legal nature of construction policy tasks determines their dual role. On the one hand, they are legal guidelines for executive authorities and local governments, and on the other hand, they act as tools for ensuring public accountability, transparency, and preventing corruption risks in the reconstruction process.

Key words: *tasks, state policy, construction, humanitarian crisis, administrative and legal regulation, administrative legislation.*

Актуальність теми. Сучасні складні реалії, у яких перебуває Україна, визначають надзвичайну значущість формування та реалізації державної політики у сфері будівництва в умовах гуманітарної кризи. Збройна агресія російської федерації призвела до масштабних руйнувань інфраструктури, житлового фонду, промислових та соціальних об'єктів, а також до масового переміщення населення, що створило гостру потребу у швидкому відновленні та розбудові безпечного життєвого середовища. Саме будівельна галузь виступає однією з ключових сфер, здатних забезпечити реалізацію права людини на житло, сприяти відновленню економіки та зміцненню соціальної стабільності.

Актуальність дослідження обумовлюється тим, що завдання державної політики у сфері будівництва набувають нових змістовних характеристик під впливом гуманітарної кризи. Традиційні цілі розвитку інфраструктури трансформуються в умови нагальної необхідності - наприклад, оперативне зведення тимчасового житла для внутрішньо переміщених осіб, реконструкція пошкоджених соціальних об'єктів (шкіл, лікарень, адміністративних будівель), забезпечення доступності інженерних мереж та транспортної інфраструктури. У цих умовах будівництво стає галуззю економіки та дієвим інструментом державної соціальної політики, що безпосередньо впливає на рівень соціальної безпеки та гарантування базових прав людини. Нагальність дослідження також зумовлена колізійністю та фрагментарністю нормативно-правової бази у сфері будівництва. Відсутність чіткої системи визначення завдань державної політики ускладнює її реалізацію на практиці, породжує ризики корупційних зловживань та знижує ефективність відбудовчих процесів.

Стан дослідження. Тією чи іншою мірою проблематика завдань державної політики у сфері будівництва в умовах гуманітарної кризи у контексті адміністративного права була предметом дослідження різних вчених, серед яких насамперед потрібно виділити таких: Я.В. Гуменюк, О.М. Даденко, О.Ю. Дрозд, О.В. Запотоцька, Т.А. Кравченко, П.П. Кривошеїн, В.П. Лещинський, І.М. Миронець, В.В. Олійник, В.А. Ціленко, Л.М. Шутенко та інші. Зокрема, слід наголосити, що у вітчизняній правовій доктрині зазначене питання отримало лише фрагментарне й недостатньо ґрунтовне висвітлення, що зумовлює наукову потребу в його більш комплексному дослідженні.

Виклад основного матеріалу. Оскільки в національному законодавстві України відсутній чітко сформований і системно закріплений перелік завдань державної політики у сфері будівництва саме в умовах гуманітарної кризи, їх зміст доводиться реконструювати шляхом аналізу окремих нормативно-правових актів. Так, в Указі Президента України № 422/97 визначено пріоритетні завдання у сфері містобудування, Постанова Кабінету Міністрів України № 698 конкретизує завдання архітектурно-будівельного нагляду, а Закон України «Про благоустрій населених

пунктів» окреслює завдання контролю у сфері благоустрою. Зазначені нами нормативно-правові акти не утворюють єдиного системного реєстру, проте в загальнотеоретичному плані адміністративного права вони відображають три ключові напрями: 1) програмно-цільовий (визначення пріоритетів політики); 2) контрольний (нагляд і відповідальність); 3) забезпечувально-організаційний (створення належного життєвого середовища).

Узагальнюючи завдання державної політики у сфері будівництва, слід зазначити, що їх зміст у правовій площині не обмежується сферою будівництва у вузькому розумінні, а виходить далеко за межі інженерно-технічних чи архітектурних рішень. Із позицій адміністративного права вони являють собою систему управлінських орієнтирів, спрямованих на забезпечення балансу між суспільними потребами, державними пріоритетами та гарантіями прав людини. Адміністративно-правова сутність таких завдань полягає в тому, що вони утворюють особливий блок публічних функцій держави, реалізація яких вимагає організаційного впливу, нормотворчого забезпечення, контролю та відповідальності органів публічної влади.

В Указі Президента України "Про пріоритетні завдання у сфері містобудування" встановлено такі завдання державної політики у сфері містобудування: забезпечення сталого розвитку населених пунктів з метою створення повноцінного життєвого середовища; удосконалення планування та забудови територій, забезпечення раціонального використання природних, матеріальних та енергетичних ресурсів; здійснення заходів щодо резервування територій для житлового будівництва, інших державних і громадських потреб, контролю за додержанням встановлених умов їх використання, створення раціональної інженерної і транспортної інфраструктури; забезпечення реконструкції та реставрації історичних будівель, охорони і збереження пам'яток історико-культурної спадщини, природного ландшафту; сприяння розв'язанню житлової проблеми шляхом використання різних не заборонених законодавством джерел фінансування; сприяння залученню інвестицій для технічного переозброєння і реконструкції діючих підприємств та будівництва незавершених об'єктів; розроблення і коригування містобудівної документації щодо територій та населених пунктів, розроблення правил забудови населених пунктів, передусім для територій, на яких розташовані пам'ятки історії та культури; забезпечення дотримання затверджених генеральних планів забудови населених пунктів, іншої містобудівної документації під час вибору, вилучення (викупу) і надання земельних ділянок для містобудівних потреб; здійснення заходів щодо захисту життєвого середовища від шкідливого впливу техногенних і соціально-побутових факторів, небезпечних природних явищ; здійснення державного контролю за дотриманням містобудівного законодавства, державних стандартів, норм і правил під час здійснення містобудівної діяльності; ведення містобудівного кадастру населених пунктів [1].

Указ Президента України № 422/97 у даному аспекті виступає нормативним орієнтиром для формування комплексної системи адміністративного регулювання містобудівної сфери. Його завдання можна розглядати як юридично визначені «програмні принципи», які трансформуються у повсякденні управлінські практики органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Сутність їх реалізації в умовах гуманітарної кризи набуває подвійного значення: 1) вони покликані забезпечити відновлення зруйнованих територій і гарантувати мінімальні стандарти життєдіяльності; 2) вони формують підґрунтя для запобігання хаотичній, неконтрольованій забудові, що може спричинити нові соціальні, екологічні та правові ризики.

Завдання, визначені Указом Президента України, у загальнотеоретичному вимірі можна розглядати як матеріалізацію адміністративно-правових принципів: принципу верховенства права, принципу належного урядування, принципу пропорційності та принципу балансу публічних і приватних інтересів. Так, забезпечення сталого розвитку населених пунктів та створення повноцінного життєвого середовища відображає соціальну орієнтованість державного управління та його відповідальність перед суспільством. Водночас резервування земель, ведення містобудівного кадастру та контроль за дотриманням містобудівного законодавства - це прояви адміністративно-правового механізму забезпечення законності та правопорядку у сфері використання територій.

В умовах гуманітарної кризи ці завдання отримують інше наповнення: реконструкція та реставрація будівель перетворюється на елемент реабілітації соціального простору, сприяння залученню інвестицій - на інструмент мобілізації зовнішніх ресурсів для відбудови, а захист довкілля - на гарантію екологічної безпеки населення, що зазнає додаткових ризиків від руйнувань інфраструктури. Тут завдання державної політики виконують інтегративну функцію: вони об'єднують публічно-правові, економічні та гуманітарні інструменти, створюючи єдиний адміністративний каркас відбудови країни.

Таким чином, досліджувані завдання можна визначити як особливий вид нормативно-програмних орієнтирів державної політики, що виступають обов'язковими для реалізації органами виконавчої влади та місцевого самоврядування і мають інтегрований характер: вони поєднують у собі ціннісно-соціальну основу (право на житло, безпечне довкілля, культурну спадщину), управлінсько-організаційний зміст (планування, кадастр, контроль) та фінансово-економічні інструменти (залучення інвестицій, різноманітні джерела фінансування). У кризових умовах ці завдання перетворюються на систему адміністративно-правових гарантій соціальної безпеки, здатну забезпечити відновлення й модернізацію держави, інтегруючи міжнародні стандарти сталого розвитку та права людини в національне правове поле.

У межах Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного нагляду, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 698, завдання нагляду визначені як ключові орієнтири державної політики у сфері будівництва. Так, до основних завдань нагляду як складової державної політики у сфері будівництва є: 1) виявлення, припинення та запобігання порушенню уповноваженими органами містобудування та архітектури, визначеними відповідно до статті 13 Закону України «Про архітектурну діяльність», органами державного архітектурно-будівельного контролю, визначеними відповідно до статті 6 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», іншими органами, що здійснюють контроль у сфері містобудівної діяльності (далі - об'єкти нагляду), вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм, стандартів і правил під час провадження ними містобудівної діяльності; 2) скасування чи зупинення дії рішень, прийнятих з порушенням вимог містобудівного законодавства об'єктами нагляду, зокрема щодо документів, які дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт і засвідчують прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, про повернення на доопрацювання, відмову у видачі, скасування або анулювання зазначених документів; 3) притягнення посадових осіб об'єктів нагляду до відповідальності відповідно до закону. Інформація про зупинення дії рішення, прийнятого об'єктом нагляду, доводиться до відома замовника шляхом оприлюднення відповідних відомостей на порталі через електронний кабінет (у разі його наявності) та/або іншу державну інформаційну систему, інтегровану з електронною системою, користувачами якої є замовник та головний інспектор будівельного нагляду, та у паперовій формі поштовим відправленням з описом вкладення (у разі відсутності електронного кабінету) [2].

Завдання державної політики у сфері будівництва в умовах гуманітарної кризи не можуть розглядатися виключно крізь призму технічного відновлення зруйнованої інфраструктури чи будівельних процесів у класичному сенсі. У правовій площині вони відображають більш складну і багаторівневу систему адміністративного управління, що спрямована на досягнення балансу між публічними інтересами держави, соціальними потребами громадян та гарантіями верховенства права. Основні завдання нагляду - виявлення та запобігання порушенням містобудівного законодавства, скасування незаконних рішень та притягнення посадових осіб до відповідальності - у контексті гуманітарної кризи набувають характеру правових гарантій безпеки та справедливості. Вони виконують роль бар'єрного механізму, що не допускає хаотичної та стихійної забудови, запобігає корупційним зловживанням, а також забезпечує прозорість прийняття рішень у сфері відновлення. Фактично, йдеться про адміністративно-правову реалізацію принципу належного урядування: будь-які дії органів контролю мають бути законними, обґрунтованими та спрямованими на захист прав громадян, які постраждали від кризи. Окрему увагу слід приділити закріпленому у постанові обов'язку використовувати електронні засоби (електронний кабінет, інтеграцію з державними системами) для здійснення нагляду. Вказане відповідає сучасним тенденціям цифровізації публічного управління, але й у кризових умовах стає інструментом швидкого реагування, доступності інформації та мінімізації ризиків прихованих чи маніпулятивних рішень. Такий підхід демонструє переорієнтацію адміністративного права від класичного бюрократичного контролю до моделі «електронного урядування», що підвищує ефективність і прозорість державної політики.

Узагальнено можна стверджувати, що завдання, визначені Постановою КМУ № 698, є комплексом адміністративно-правових механізмів забезпечення соціальної безпеки, які виконують роль своєрідного «фільтру» у системі відбудови, гарантують якість будівельних робіт, законність рішень, відповідальність посадових осіб. У ситуації гуманітарної кризи це набуває особливого значення, адже будівництво нових житлових об'єктів, лікарень, шкіл чи транспортної інфраструктури без належного державного нагляду могло б призвести до повторної вразливості громадян перед стихійними лихами, техногенними аваріями чи соціальною нерівністю.

Така система дозволяє поєднати превентивні, коригувальні та каральні засоби адміністративного впливу, що у сукупності створює правовий фундамент для відбудови держави у відповідності до конституційних принципів та міжнародних стандартів належного врядування.

Завдання державної політики у сфері будівництва в умовах гуманітарної кризи неможливо розглядати у відриві від контролю у сфері благоустрою населених пунктів, адже саме благоустрій формує завершальну стадію реалізації містобудівних процесів, яка безпосередньо впливає на якість життя людини. Стаття 38 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» визначає, що завданням контролю у сфері благоустрою населених пунктів є забезпечення дотримання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та підпорядкування, а також громадянами, у тому числі іноземцями та особами без громадянства, вимог цього Закону, Правил благоустрою території населеного пункту та інших нормативно-правових актів [3].

Умови гуманітарної кризи радикально змінюють акценти цього контролю. Так, він трансформується із превентивно-наглядового інструмента у базовий механізм забезпечення виживання і соціальної стабільності громад. Коли інфраструктура міст і селищ зазнала руйнувань, контроль за благоустроєм стає гарантією відновлення елементарних стандартів життя - доступу до чистої води, безпечних шляхів, освітлених вулиць, місць для збору сміття, зон відпочинку. Адміністративно-правове значення цього завдання полягає у відновленні публічного порядку, забезпеченні санітарної безпеки та запобіганні поширенню техногенних і соціальних ризиків. Контроль у сфері благоустрою виконує також інтегративну функцію між містобудівною діяльністю та соціальною політикою. Він не обмежується архітектурно-технічними вимогами, а прямо спрямований на гарантування прав людини на безпечне та сприятливе довкілля, що кореспондує з ст. 50 Конституції України. У кризових умовах, коли виникає небезпека занепаду населених пунктів і соціальної дезінтеграції, контроль за благоустроєм забезпечує стійкість громад, попереджає їх деградацію, а відтак виконує стратегічну функцію у системі державної політики.

У правовій площині це означає, що завдання контролю у сфері благоустрою постають як невід'ємна складова адміністративно-правового механізму реалізації державної політики у сфері будівництва. Вони охоплюють такі аспекти: 1) організаційний аспект (координація діяльності органів влади та громад); 2) процедурний (дотримання правил благоустрою); 3) санкційний (відповідальність за порушення).

П.С. Покатаєв та Т.А. Кравченко, що першочерговими завданнями державної політики у сфері будівництва є забезпечення прозорих механізмів розподілу житла та розвиток сектору соціального та неприбуткового орендного житла, що зробить його доступнішим для вразливих груп населення [4, с. 210-211]. Розвиток сектору соціального та неприбуткового орендного житла у свою чергу відображає довгострокову орієнтацію державної політики у сфері будівництва. Якщо відбудова зруйнованого житла задовольняє першочергові потреби, то створення інституту соціального найму стає основою системного вирішення проблеми доступності житла для малозабезпечених груп, внутрішньо переміщених осіб, багатодітних сімей, людей з інвалідністю.

В міру розвитку держави, ускладнення її інституцій та потреб суспільства, важливим завданням визначається модернізація напрямів гуманітарної та соціальної сфери, що передбачає зміну пріоритетів в освіті, науці, соціальному захисті, культурі. Створення необхідних умов для подальшого світоглядного, освітнього та культурного удосконалення людини та суспільства є цільовим орієнтиром, що передбачає забезпечення достатнього фінансування, інфраструктурного забезпечення та інтелектуального напрацювання декількох поколінь. Нажаль, минулі надбання можуть бути нещадно знищені за короткий період в результаті військового конфлікту. Військові дії, розпочаті росією, доводять зазначену тезу. Кожен день руйнації вимагає неординарних підходів у реалізації гуманітарних та соціальних потреб в Україні [5, с. 71].

Руйнівний вплив збройної агресії росії на території України став безпрецедентним свідченням того, наскільки крихкими можуть виявитися гуманітарні надбання держави. Сформовані десятиліттями системи освіти, науки, культури та соціального забезпечення в умовах масованих руйнувань втрачають матеріальну основу у вигляді приміщень і споруд, а також цілісність свого функціонування. В умовах воєнного стану адміністративно-правове регулювання змушене виходити за межі стандартних процедур і шукати надзвичайні, гнучкі рішення, які поєднують швидкість ухвалення рішень із дотриманням засад законності та прозорості. Це означає необхідність формування нових моделей державної будівельної політики, у яких акцент робиться на оперативності, пріоритетності соціально значущих об'єктів і здатності інтегрувати внутрішні ресурси з міжнародною допомогою. Зокрема, нагальною є оптимізація процедур, що дозволяють уникати хаотичного відновлення та неефективного використання ресурсів, забезпечуючи єдині стандарти планування, відбору та фінансування будівельних проєктів. Відповідно, завдання будівельної політики у гуманітарній кризі перетворюються на гарантії соціальної безпеки й сталості, а адміністративне право виступає тим механізмом, що інтегрує їх у систему публічного управління.

Таким чином, державну політику у сфері будівництва в умовах гуманітарної кризи

доцільно структурувати у класифікацію з трьох блоків завдань - програмно-цільовий, забезпечувально-організаційний і контрольний-гарантійний. Програмно-цільовий блок завдань державної політики у сфері будівництва в умовах гуманітарної кризи охоплює такі: 1) стале відновлення - забезпечення реконструкції з підвищенням класу безпеки, енергоефективності та стійкості до ризиків; 2) просторове планування та резервування земель - стратегічне зонування, визначення пріоритетних територій під житло й гуманітарну інфраструктуру; 3) соціально-житлова забезпеченість і реінтеграція ВПО/біженців - створення постійних і тимчасових житлових рішень із гарантованою доступністю; 4) інфраструктурна цілісність громад - синхронна розбудова житлової, інженерної, транспортної та соціальної інфраструктури; 5) охорона культурної спадщини та ідентичності - відновлення й інтеграція об'єктів спадщини в нову забудову як елемент соціальної згуртованості; 6) екологічна та техногенна безпека - мінімізація екологічних і техногенних ризиків, кліматична адаптація об'єктів.

Забезпечувально-організаційний блок завдань державної політики у сфері будівництва в умовах гуманітарної кризи складається з наступних: 1) оперативне нормування і стандартизація - швидке оновлення ДБН, гармонізація з міжнародними стандартами та впровадження доказових технічних рішень; 2) цифровізація - повний цикл рішень через відкриті реєстри; 3) інвестиційно-фінансова мобілізація - державне замовлення, механізми соціального найму, пільгова іпотека, координація ресурсів; 4) розвиток ринку будівельних послуг і матеріалів - стимулювання локального виробництва, енергоощадних та екологічних технологій швидкого зведення; 5) тимчасове житло та швидке реагування - стандарти модульних/збірних рішень, гнучкі процедури розміщення й подальшої трансформації.

Контрольний-гарантійний блок завдань державної політики у сфері будівництва в умовах гуманітарної кризи містить такі: 1) ризик-орієнтований державний нагляд - превентивне виявлення, припинення і недопущення порушень на всіх стадіях містобудівного циклу; 2) ревізія рішень і відновлення правопорядку - скасування/зупинення незаконних актів, унеможливлення легалізації самочинної забудови; 3) моніторинг та незалежний аудит відбудови - забезпечення системного відстеження стану реалізації будівельних програм та незалежна експертна оцінка результатів і соціально-економічного впливу відновлювальних заходів; 4) громадська участь та публічна підзвітність - інституціоналізоване залучення громадян і громадських об'єднань до процесів відбудови шляхом проведення обов'язкових консультацій, забезпечення можливості електронних подань і оскаржень, а також здійснення публічного контролю за рішеннями органів влади та використанням фінансових ресурсів.

Висновки. Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що завдання державної політики у сфері будівництва в умовах гуманітарної кризи необхідно розглядати насамперед як адміністративно-правові орієнтири, які формують систему публічних функцій держави у сфері забезпечення соціальної безпеки та захисту прав громадян, зокрема в складних умовах воєнного стану. Відповідні завдання виступають складовими механізми адміністративного права, що поєднує нормотворчу діяльність, організаційне управління, державний нагляд і юридичну відповідальність. Саме адміністративно-правова природа завдань будівельної політики зумовлює їх подвійну роль. З однієї сторони, вони є правовими орієнтирами для органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, а з іншої - виступають інструментами забезпечення публічної підзвітності, прозорості й запобігання корупційним ризикам у процесі відбудови.

Список використаних джерел:

1. Про пріоритетні завдання у сфері містобудування : Указ Президента України від 13 травня 1997 р. № 422/97. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/422/97>
2. Про затвердження Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного нагляду : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серп. 2015 р. № 698. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-2015-%D0%BF#Text>
3. Про благоустрій населених пунктів : Закон України від 6 верес. 2005 р. № 2807-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-15#Text>
4. Покагаєв П.С., Кравченко Т.А. Публічна політика у сфері будівництва в Україні в період воєнного стану. Право та державне управління. 2024 р. № 4. С. 206-212.
5. Мойсіяха А.В. Реалізація державної політики в гуманітарній та соціальній сферах у післявоєнній ситуації в Україні. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Т. 33 (72). № 2. С. 70-75.

Дата першого надходження рукопису до видання: 24.07.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 28.08.2025
Дата публікації: 29.09.2025.